

**ΜΠΕΝΑΚΕΙΟ
ΦΥΤΟΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**

Διεύθυνση: Διοικητικού
Πληροφορίες: Α. Ρωμαντζά

Κηφισιά, 17/1/2022

Αρ. Πρωτ. 87

Προς

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Γραφείο Νομικών και Κοινοβουλευτικών
Θεμάτων
Υπηρεσία Συντονισμού
Αχαρνών 2
Αθήνα 101 76
e-mail: koinovouleftikos@minagric.gr
ekarli@minagric.gr

Θέμα: Ερώτηση αρ. 2158/11.1.2022 της Βουλής των Ελλήνων.

Σχετ.: Το από 12.1.2022 ηλεκτρονικό σας μήνυμα.

Σε απάντηση του ανωτέρου ηλεκτρονικού σας μηνύματος, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Όσον αφορά **στο ερώτημα (1)** θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι ο μύκητας *Verticillium dahliae*, προκαλεί στην ελιά ασθένεια επιστημονικά γνωστή ως “αδρομύκωση” (γνωστή και ως Βερτιτσιλλίωση). Για την αντιμετώπιση της ασθένειας δεν υπάρχουν αποτελεσματικά χημικά μέτρα. Ως εκ τούτου, συνιστάται η εφαρμογή των παρακάτω καλλιεργητικών μέτρων:

- Αφαίρεση και καταστροφή με φωτιά των προσβεβλημένων και ξηρών κλάδων.
- Αποφυγή συχνών και βαθιών φρεζαρισμάτων ή άλλων καλλιεργητικών εργασιών που μπορεί να πληγώσουν το ριζικό σύστημα των δένδρων.
- Καταστροφή των ζιζανίων, πολλά από τα οποία είναι ξενιστές του μύκητα και συμβάλλουν στην επιβίωσή του στο έδαφος. Καλό είναι η καταστροφή των ζιζανίων να γίνεται με χημικά μέσα γιατί με αυτόν τον τρόπο δεν πληγώνονται οι ρίζες των δένδρων.
- Αποφυγή συγκαλλιέργειας των δένδρων με ευπαθείς ξενιστές (π.χ. κηπευτικά και ανθοκομικά φυτά).

- Αποφυγή άρδευσης με το σύστημα των αυλακιών γιατί με αυτόν τον τρόπο τα μολύσματα μεταφέρονται με το νερό από το ένα δένδρο στο άλλο.
- Εφαρμογή της μεθόδου της ηλιοαπολύμανσης για 6-8 εβδομάδες κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο..

Πολλοί είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν την εμφάνιση, την ένταση, την εξάπλωση και τη διαχείριση της εν λόγω ασθένειας. Επίκαιρα θέματα σήμερα που χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης και στα οποία το ΜΦΙ θα μπορούσε να συνεισφέρει είναι τα κάτωθι:

- παράγοντες που σχετίζονται με το παθογόνο (μολυσματικότητα στελεχών που υπάρχουν στο έδαφος· και συσχέτιση εμφάνισης της ασθένειας με το επίπεδο του μολύσματος στο έδαφος),
- παράγοντες που σχετίζονται με τον ξενιστή όπως πχ το επίπεδο ευαισθησίας συγκεκριμένων ποικιλιών και ηλικία δέντρων (υπάρχουν σχετικά δεδομένα για τη χώρα μας) και
- αγρονομικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού ενός χωραφιού, των ευπαθών στο παθογόνο καλλιεργειών που καλλιεργούνται σε γειτονικά χωράφια ή μεταξύ των ελαιόδεντρων, πρακτικές άρδευσης και ελέγχου ζιζανίων κ.α. Οι πληροφορίες που αφορούν στη σχέση μεταξύ της ποσότητας μολύσματος στο έδαφος και των συνεπαγόμενων επιπτώσεων όσον αφορά στην εμφάνιση της ασθένειας, είναι περιορισμένες στη χώρα μας, πιθανώς επειδή αυτή η σχέση επηρεάζεται σημαντικά από πολλαπλούς παράγοντες όπως αναφέρθηκε παραπάνω ή ακόμα και επειδή δεν υπάρχουν πληροφορίες ανά περιοχή βασισμένες σε ερωτηματολόγια που να αφορούν τόσο το ιστορικό αγρών όσο και τις εφαρμοζόμενες από τους παραγωγούς πρακτικές.

Η συμμετοχή του ΜΦΙ θα ήταν καθοριστικής σημασίας για την έγκαιρη και γρήγορη ανίχνευσης του μύκητα σε έδαφος και φυτικούς ιστούς, με τη χρήση νέων εργαλείων μοριακής βιολογίας. Σε αυτό το αντικείμενο, το ΜΦΙ έχει αναπτύξει και εφαρμόζει μεθόδους μοριακής ανίχνευσης του μύκητα τόσο σε έδαφος όσο και σε φυτικούς ιστούς, στα πλαίσια τόσο των παρεχόμενων υπηρεσιών του προς αγρότες και επαγγελματίες φυτωριούχους όσο και ερευνητικών προγραμμάτων όπως «Οι Δρόμοι της Ελιάς».

Επιπλέον το ΜΦΙ μπορεί να βοηθήσει στη διεξαγωγή επίσημων εργαστηριακών διαγνώσεων της ασθένειας ώστε να διερευνηθούν τα πραγματικά αίτια που έχουν οδηγήσει σε ξηράνσεις τμήματος ή ολόκληρου δένδρου ελιάς σε ελαιώνες, γιατί τα συμπτώματα στα δένδρα δεν είναι παθογνωμονικά (δεν συσχετίζονται μονοσήμαντα μόνο με αυτήν την ασθένεια).

Όσον αφορά στο **Ερώτημα 3**, η χαρτογράφηση θα μπορούσε να αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο χωρικής αποτύπωσης της έκτασης του προβλήματος. Συνεπάγεται όμως, ότι πρέπει να διεξαχθεί και επιτόπια διερεύνηση (με δειγματοληψίες και

εργαστηριακές αναλύσεις) για την επιβεβαίωση ότι το πρόβλημα που πιθανά να εντοπίζεται, οφείλεται στην προσβολή των δένδρων από το μύκητα *Verticillium dahliae* και όχι από άλλα παθογόνα που προκαλούν συναφή συμπτώματα. Η χαρτογράφηση των αγρών (με δεδομένα επίσης ιστορικού του κάθε αγρού), με τεκμηριωμένα εργαστηριακά, την παρουσία του παθογόνου σε αυτούς αποτελεί μια ιδιαίτερης σημασίας δράση για το μέλλον της καλλιέργειας σε μία περιοχή.

Όσον αφορά στο **Ερώτημα 5**, η επαναφύτευση σε μολυσμένους αγρούς δεν συστήνεται αν δεν διερευνηθούν ενδελεχώς μια σειρά παραμέτρων όπως πχ το αν μετά τη διάγνωση και εκρίζωση των προσβεβλημένων δένδρων έχει προηγηθεί της επαναφύτευσης, αμειψισπορά, ηλιοαπολύμανση ή άλλα υγειονομικά μέτρα. Επίσης ο χρόνος επαναφύτευσης, πλην των παραπάνω, εξαρτάται και από το δυναμικό μολύσματος σε κάθε αγρό. Αυτό συνεπάγεται ότι θα πρέπει επιστημονικά να τεθούν τα κριτήρια λήψης μιας σειράς μέτρων διαχείρισης του πολυπαραγοντικού αυτού προβλήματος.

Σημαντικότερο όλων των παραπάνω είναι ο προληπτικός (πριν τη φύτευση ενός νέου ελαιώνα) έλεγχος για την παρουσία μολύσματος του παθογόνου μύκητα *Verticillium dahliae* τόσο στο έδαφος (με συγκεκριμένα πρωτόκολλα δειγματοληψίας) όσο και στο φυτωριακό υλικό δενδρυλλίων ελιάς που προμηθεύεται ο παραγωγός, έτσι ώστε η εγκατάσταση μίας νέας φυτείας να γίνει ακολουθώντας όλους τους κανόνες της ορθής γεωργικής πρακτικής.

Το **Ερώτημα 4** δεν εμπίπτει στη αρμοδιότητα του ΜΦΙ.
Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση.

Ο Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής

Δρ Παναγιώτης Μυλωνάς